

İhracat dövizlerini bozdurma şartı kalktı

İhracat bedellerinin en fazla 180 gün içerisinde yurda getirilme koşulunun yanı sıra, getirilen bu dövizlerin en az yüzde 80'inin bir bankaya satılması zorunluluğu da vardı. Yeni tebliğ ile bankaya bozdurulma zorunluluğu kaldırıldı.

Çok eski yıllarda ihracat bedellerinin yurda getirilmesi zorunluydu. 2008 yılında yapılan değişiklikle bu zorunluluk kaldırılmış ve ihracat bedellerinin tasarrufu serbest bırakılmıştı. Döviz ihtiyacının karşılanabilmesi ve kur artışının önüne geçilebilmesi için alınan önlemler çerçevesinde, 2018 Eylül'de bir tebliğle, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi ve bir kısmının bankalara satılması konusunda yeniden zorunluluk getirilmişti. Bu kez 2019'un tam son günü yayımlanan bir tebliğle (yeni tebliğ) uygulamada bazı değişiklikler yapıldı. Biz de bu hafta, ihracatçı şirketler açısından önem arz eden bu konuyla ilgili, başta uygulama süresi ve ihracat dövizinin bankalara satılma zorunluluğuyla ilgili değişiklikler olmak üzere son gelişmeler üzerinde duracağız.

GETİRME ŞARTI DEVAM EDİYOR

Türkiye'de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedellerin, ithalatçının ödemesini müteakip doğrudan ve gecikmeksizin ihracata aracılık eden bankaya transfer edilmesi veya getirilmesi gerekiyor. Ancak bedelin getirilme süresinin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günü geçmemesi gerektiği de unutulmamalı. Yani, yeni tebliğle bu konuda herhangi bir değişiklik yapılmadı, ihracat bedellerinin 180 gün içerisinde yurda getirilmesi uygulaması devam ediyor.

İhracat bedeli yolcu beraberinde efektif olarak da getirilebiliyor. Ancak bu durumda gümrük idaresine beyan edilmesi gerekiyor. Malı göndermeden ihracat bedelinin peşin olarak tahsil edilmesi halinde ise ihracatın 24 ay içinde gerçekleştirilmesi zorunluluğu bulunuyor.

Yeni tebliğle, ihracat işlemlerine ait sözleşmelerde bedellerin tahsili için fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günden fazla vade öngörülmesi durumunda, bedellerin vade bitiminden itibaren 90

gün içinde yurda getirilmesi gerektiği yönünde düzenleme yapıldı.

İhracat işlemlerine ilişkin bedellerin hangi ödeme şekilleriyle yurda getirilebileceği tebliğde sayılıyordu. Yeni tebliğle bu ödeme şekillerine 'Banka ödeme yükümlülüğü (BPO)' eklendi.

İhracat bedellerinin beyan edilen TL veya döviz üzerinden yurda getirilmesi esas. Ancak döviz üzerinden yapılacak beyan edilen ihracat karşılığında farklı bir döviz cinsinin veya TL üzerinden yapılacak beyan edilen ihracat karşılığında döviz getirilmesi de mümkün bulunuyor.

BOZDURMA KOŞULU KALKTI

Eski tebliğde, ihracat bedellerinin en fazla 180 gün içerisinde yurda getirilme koşulunun yanı sıra, getirilen bu dövizlerin en az yüzde 80'inin bir bankaya satılması zorunluluğu da bulunuyordu. Yeni tebliğ ile 31 Aralık 2019 tarihinden itibaren, getirilen ihracat dövizlerinin bankaya bozdurulma zorunluluğu kaldırıldı.

Tebliğ 2018 Eylül ayında yayımlandığında, uygulamanın altı ay süreyle geçerli olduğu belirtiliyordu. Ardından iki kez altışar aylık uzatmalar yapılarak uygulama süresi toplamda 18 aya çıkarılmıştı.

Yeni tebliğle bu uygulamanın geçici süreyle (en son 18 ay) uygulanacağına ilişkin hüküm yürürlükten kaldırıldı. Böylelikle başta döviz bedellerinin en geç 180 gün içerisinde yurda getirilmesi olmak üzere yazımızda özetlediğimiz uygulama sürekli hale gelmiş oldu.

ÖZELLİKLİ DURUMLARDA SÜRE

Yurtdışına müteahhit şirketler tarafından yapılacak ihracatın bedelinin 365 gün içinde yurda getirilmesi gerekiyor. Konsinye yoluyla yapılacak ihracatta bedellerin kesin satışı müteakip; uluslara-

rası fuar, sergi ve haftalara bedelli olarak satılmak üzere gönderilen malların bedellerinin ise fuar, sergi veya haftanın bitimini takip eden 180 gün içinde yurda getirilmesi koşulu bulunuyor.

Yurt dışına geçici ihracı yapılan malların verilen süre veya ek süre içinde yurda getirilmemesi halinde, satış bedelinin süre bitiminden veya kesin satış tarihinden itibaren 90 gün içinde yurda getirilmesi zorunlu. Kredili veya kiralama yoluyla yapılan ihracatta ise sözleşmede belirlenen vade tarihlerini izleyen 90 gün içinde yurda getirilme zorunluluğu bulunuyor.

IHRACAT BEDELİNDEN İNDİRİMLER

Tebliğde ihracat bedelinden bankalarca mahsup edilebilecek bazı indirimler sayılıyor. Buna göre çeşitli masraflar (navlun, sigorta, komisyon, ardiye, iskonto giderleri gibi) için yapılacak indirimlerin ihracat bedelinden mahsubu talepleri bankalarca incelenip sonuçlandırılacak.

Tebliğde ayrıca dış ticaret mevzuatı hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen mal ihraç ve ithalinde, tarafların aynı kişiler olması ve ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması kaydıyla, mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubuna ilişkin esasların Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirleneceği belirtiliyor.

"IHRACAT BEDELİ KABUL BELGESİ"

Ticari amaçla mal ihracında, bedelleri yurda getirilme süresi içinde gelen ihracat ile ilgili hesaplar aracı bankalar tarafından kapatılıyor. Yeni tebliğde bankalarca, söz konusu bedellerin yurda getirildiğine dair 'İhracat Bedeli Kabul Belgesi' adında yeni bir belge düzenleneceği belirtiliyor.

Ancak ihracat bedellerinin takip edileceği bilgi sistemi Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından uygulamaya alınana kadar bu belge yerine, bankalarca döviz alım belgesinin kullanılmasına devam edilecek. Tebliğde, süresi içerisinde kapatılmayan ihracat hesaplarıyla ilgili olarak bankalarca, vergi dairelerine yapılacak ihbarların süresi ve usulü ile ihracatçıya verilebilecek ek sürelerle ilgili açıklamalar yer alıyor. Buna göre mücbir sebeplerin varlığı halinde, ilgili Vergi Dairesi Müdürlükleri

veya Vergi Dairesi Başkanlıkları tarafından mücbir sebebin devamı müddetince altışar aylık dönemler itibarıyla ek süre verilebiliyor. Yeni tebliğ uyarınca, bu kapsamda verilen 24 aylık ek sürenin sonunda mücbir sebebin devamının belgelenmesi halinde açık ihracat hesabının kapatılmasına ilişkin talepler Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılacak.

Yeni tebliğde haklı durumun tanımı yapılıyor. Buna göre mücbir sebep halleri dışında kalan ancak bedel getirme süreleri içerisinde ihracat bedelinin yurda getirilmesine engel olan ve resmi kayıtlarla tevsik edilebilen durumlar haklı durum olarak kabul ediliyor. Bu konu hakkında değerlendirme yapma yetkisi Vergi Dairesi Başkanlıkları veya Vergi Dairesi Müdürlüklerinde.

TERKİN TUTARLARI

Tebliğde, bankalar veya vergi idaresince terkin edilebilecek tutarlara ilişkin belirlemeler de yer alıyor. Buna göre her bir gümrük beyanamesi itibarıyla;

■ 30 bin dolara kadar noksanlığı olan ihracat hesapları doğrudan bankalarca, ödeme şekline ve toplam beyanname tutarına olan oranına bakılmaksızın,

■ Yukarıdaki tutardan yüksek olmakla birlikte 100 bin dolar veya eşitini aşmayan, beyanname veya formda yer alan bedelin yüzde 10'una kadar noksanlığı olan

(sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları doğrudan bankalarca ödeme şekline bakılmaksızın,

■ 200 bin dolar veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebep ve haklı durum halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle beyanname veya formda yer alan bedelin yüzde 10'una kadar açık hesaplar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığı veya Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından, terkin edilmek suretiyle kapatılacak.

AÇIK BULUNAN HESAPLAR

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla açık bulunan ihracat hesapları için hangi düzenlemenin uygulanacağı konusu da önemli. Tebliğde, bu durumdaki ihracat hesapları için yeni tebliğin ihracatçı lehine olan hükümlerinin uygulanacağı belirtiliyor.

